

ЕЗИК И ТЕКСТ

Олга Тунчева

(старши учител в СМГ „Паисий Хилендарски“)

Цели на настоящото изложение

- Да се назоват отново проблемите в практиката.
- Да споделя някои свои виждания и разбирания.
- Да предложи идеи за по-ефективно обучение по роден език.

Учението минава през три стадия.

В първия думите казват истината.

Във втория думите съществуват, но истината е забравена.

В третия думите означават обратното на истината.

Трипитака

„Лъжците преуспяват.“

Стивън Кинг

Мото на книгата „За писането“

„...Гуврек бе благоразумен и мъдър човек – за него думите имаха смисъл и предназначение.“

Давид Фоенкинос

„Загадката на Анри Пик“

Изходни тези

- Обществен, знаков, биологичен, творчески – аспекти на езика и функцията им за нашето развитие
- Език и мислене
- Ролята на езика в процеса на обучение
- Обучението по словесност – основополагащо
- Понятието словесност

Проблемът и неговите корени

- Засилващата се функционална неграмотност
 - национален характер на проблема
 - наднационален характер
- Предпоставки

Подход за решение

- На каква идея почива предлаганият подход?
- Насоченост на подхода
- Основни характеристики на подхода:
 - Акцентът да е върху текста.
 - Опира се върху традицията и постиженията на съвременната наука.
 - Съчетават се интуитивни и рационални подходи; диалогичност.
 - Стремех към осъществяването на връзка между граматиката на текста и граматиката на цивилизацията, към която принадлежим.

Акцент върху съдържанието и смисъла на текста

- Всяка гениалност започва от възприемането на информация, а най-разпространената форма на информация е текстът.
- Възприемането (разбирането) започва с търсенето на общата мисъл на изказването, а след това се спуска към по-ниските равнища – лексико- фонематично и синтактично.
- Уменията за декодиране на смисъла на текста са с приоритет спрямо уменията за разпознаване и за анализ на езиковите средства.
- Думите раждат думи.

Традиция и съвременност

- Не бива да се пренебрегва натрупаният опит и традицията, не бива сляпо да се подражава и да се прилагат методи, използвани в чужди образователни системи.
- Съобразяване със съвременните достижения на науката, особено с правилата, по които работят мозъците ни.

Съчетаване на интуитивни и рационални подходи

- Да се опираме на правилата, по които работят умовете ни.
- Да си позволим свобода в учебния процес – характерът на задачата е важен, а не формалните определения.
- Да се съобразим с предпочитанията на учениците към историите (повествованията).
- Да не се губи целта.

Граматиката на текста и в текста

- Езиковите единици би трябвало да се преподават в посока от най-голямата към най-малката.
- Структурата на текста да се осмисля през инстинкта и зададения алгоритъм.
- Творческо и научно писане.
- Граматика на урочната единица в рамките на учебния процес.

Аз и Ти сме Ние.

Аз и Тя сме Ние.

Ти и Тя сте Вие.

Не разбирам...

„Аз и Ти сме Ние“ или „Аз и Тя сме Ние“?

И двете са верни.

Не разбирам, не разбирам как
получих две?

Късмет, моето момче!

Накратко

- Опирам се в учителската си дейтелност на теорията, че езиковият и творческият инстинкт са заложени в човешката природа.
- Стремя се към методика, която да се опира върху корелацията между мислене и език и на естествената човешка необходимост за общуване.
- Целта ми е да предоставя възможност на учениците да се проявяват в учебния процес репродуктивно-продуктивно или творчески в образователните среди за взаимодействие, да имат куража да внасят свои идеи и предложения, да изпитват удовлетворение от познавателния процес.

Обобщение

- Езиковото обучение е фундаментът, върху който би трябвало да стъпва образователната система.
- Обучението по родна словесност е особено отговорно за развитието на индивида и общността особено ако животът се осмисля като информационна структура на времево-пространствения континуум.
- Обучението трябва да се организира преди всичко около текста като основна езикова единица.

БЛАГОДАРЯ
ЗА
ТЪРПЕНИЕТО

o.tuncheva@gmail.com